

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemai ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ministerske krize.

Iz Dunaja in iz Pešte se poroča za gotovo, da zadnji dogovori mej ministri te in one polovice monarhije zaradi bankovega vprašanja niso do nikake nagodbe doveli, temuč, da so se ministri brez zložnosti razšli. Vsled tega, pravijo časniki dalje, vložil je ogerski minister Tisza v svojem in v imenu svojih soministrov cesarju svojo ostavko. Ker nij dosegel namena svojega ministrovanja, ker nij mogel nagodbe z Avstrijo boljše narediti za Magjarijo, nego je bila ona od leta 1867, hoče odstopiti od vladanja. Videl je magjarski minister Tisza, da so oni dnevi uže prešli, ko je magjarski vpliv mogel vse doseči, zato je poparjen otšel v Pešto. V Pešti pa so magjarski poslanci razljuteni, da niso nič dosegli; čuvši, da Tisza pride brez rezultatov, hoteli so mu poslanci demonstracijo napraviti, da bi ga bili vsi čakali na kolodvoru. Komaj so jih zmernejši odgovorili od tega koraka, ki bi bil žuganju na adresu naše polovice vrlo podoben. Zdaj je torej kriza akutna.

Ker so se ogerski ministri nazaj v Budapešto vrnili, pomeni to pač, da se Tiszin kabinet ne misli več spuščati v obravnavanje te zadeve. Torej je ta kabinet aktualno prosil demisije ali ostavke. Po parlamentarnem običaji bode pa tudi cislejtanski kabinet moral provocirati direktno odločanje krone. Ako pa nekatere dunajske „ustavoverne“ časnike prav razumemo, mislijo, da ima prej Tisza odstopiti nego li Auersperg. Ako ogerski ministerski predsednik, pravi „Fremdenblatt“, v banknih obravnavanjih nij imel toliko uspeha, kakor ga je zaslužila njegova gorečnost, je uzrok temu to, da teži po

stvarah, katere doseči je denes uže tako nemogoče. Tisza je podjél nalogo, ki se da v celoti izvesti, a težil je po posameznostih, katerih nij mogel doseči, ker nij v nobenega človeka moči, da bi jih dovolil. Zgodovina in njegovi ogerski rojaki mu bodo gotovo priznavali, da je v velicah rečeh po velikem težil.

To je nadgrobnemu govoru popolnem podobno, akopram se ravno „Frdbl.“ nadeja, da Tisza sè svojim kabinetom ne odstopi. Na drugej strani pa se ne sme nikakor prezirati, da bi ravno v banknem vprašanji samo osobno spremenjenje na Ogorskem bilo udarec v vodo; da se je treba pripraviti na podpolno, principijalno predrugačenje, ki bi bilo toliko, kakor promenenje sistema, ako se v celaj zadevi ne misli doseči samo gnjil kompromis, nego končno veljavno rešenje.

Ali pa so v odločilnih krogih pri volji, na Ogorskem kaj tacega pripustiti? In ker bi taka menjava tudi na Cislajtaniu uplivala, ali bi bili pri volji, tudi v tej sistem spremeniti? Tega ne znamo. In vendar se le z določnim odgovorom na to vprašanje dajo razlagati dogodjaji, ki bodo posledice v bankovnem vprašanji. In vendar iz cele zamotane situacije monarhija naša ne more drugače ven, nego da se sistematično premeni.

Mithadov padec.

Mi se v svojej prvej sodbi v važnosti padca turškega vezirja Mithada nijsmo motili. Novine vseh narodov jednako sodijo. Francoski turkoljubni „Journal des debats“ pravi: „Najhujši sovražniki Turčije ne bi jej bili mogli svetovati kaj bolj nespametnega (za Turčijo) kakor zapodenje Mithada“. Drug francoski list „Moniteur“

piše: „Ti dogodki dokazujejo, da se Evropi ne mudi podvizavati se v stvareh orientalnih; kajti če pojdejo stvari tako nadalje, rešilo se bode orientavno vprašanje samo ob sebi; nij mogoče, da bi se vlada, katera v sebi kaže vsak mesec igrokaz anarhije in despotizma, dolgo obdržala v ulogi čuvaja javnega reda.“ — Angleški turkoljubi „Standard“ toži, da bode Rusija imela od padca Mithadovega ves dobiček. Tudi „Times“ so vznemirjene. Podobno sodijo nemški listi, celo turkoljubna „N. fr. Pr.“ izdahne, da je teško satir ne pisati o despotizmu ali „ustavoveri“ turškega sultana. Zaporedom pa skoro vsi naglašajo, da je Rusija na dobičku, Turčija pa je na novo dokazala nevrednost svojo da živi.

Zakaj je pa sultan Hamid nehvaležno poslal onega istega Mithad-pašo, kateri je njega samega na prestol posadil? Najnovejše vladno turško poročilo iz Carigrada pripoveduje: „Mithad se je ravnal v duhu, ki je bil ustavi protiven; on nij zabranil neke zarote zoper predprave sultanove, zato je bil prognan, da se varujejo pravice sultanove in občuva dnh ustave.“ To se pravi z družimi besedani: Sultan, slaboten človek in vsacemu strahu pristopen, je vedel, da je Mithad uže dva sultana Abdul-Aziza in Murada na stran spravil, potem uže dva ministra ubil ali ubiti dal, zato je precej verjel, če so mu Mithadovi sovražniki šepetali, da bode Mithad še njega ravno tako s prestola vrgel, kakor ga je gori posadil. Bolje je, da jaz njega, nego da bi on mene, mislil je turški sultan, dal svojega prvega ministra pograbit in na ladijo ter čez morje ž njim.

Kako bode poskušal Mithadov naslednik

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

(Dalje.)

Štirinajsto poglavje.

Kadar enaki upa in straha torili
Delate na izid, se naklanjati upu
Bolj, nego strahu takrat, je moja narava.

Za Viljema je bila to popolnem nova izkušnja in ena najmučnejših, ki jih je doslej pretrpel; a prestal jo je in prestal jo srčen. Zamolčal je svoje skrbnej materi in svojemu obupnemu staremu očetu najhujše svoje bridkosti, ter je sklenil možato upati in upati. Jerica ga je sedaj najbolj tolažila. Razkladal jej je vse svoje bridkosti in skrbi, in kakor mlada je tudi bila, znala je čudovito tolažiti. Življenje je ogledovala zmirom od svitile strani;

napovedovala je zmirom boljšo srečo za bodoči dan, storila je premnogo, da je zmirom z nova upal, ter utrdil svoja načela. Jerica je bila tako previdna, bistroumna in pazljiva, da je bolje nego večina otrok vedela, na kako različen način se dosega namen, in časih mu je dajala pomisleka vredne nasvete, katere je Viljem radostno posnemal. Mej drugim ga je neki dan vprašala, ali se je uže oglašil v kakoj naznanovalnici. Na to še mislil nij, ter se je čudil, da tega še nij storil, a hotel je to precej drugi dan poskusiti. Storil je to; in nekoliko časa so mu obečali in obečali, a tudi te nade se ga le slepile. Uže je bil skoro obupal, ko je zasledil neko naznanilo v časniku, po katerem se mu je zdelo, da ima nekoliko nade. Pokazal je naznanilo Jerici. Bilo je prav zanj. Treba mu je le bilo poprašati; bil je ravno tak deček, kot ga je mož hotel imeti: ravno petnajst let, krepek, zmožen in zaupljiv; ko se bode pa izučil kupčije, bi prej ko ne postal sodružnik te kupčije. To ravno je želel,

in Viljem je bil popolnem pravi človek za to, o tem je bila Jerica prepričana.

Jerica je bila tako lehkoverna, da je Viljem drugi dan šel na zaznamovano mesto bolj napolnega srca, kot je je navadno imel. Gospod, mož kaj premedenega lica in bistrh oči, je govoril nekoliko ž njim, izpraševal ga je in ga spravil v velike zadrege dvomivši o njegovi spretnosti in poštenosti. Nazadnje pa mu je rekel, da tudi pri najugodnejših razmerah in najboljših priporočilih ne misli zavezati se z mladim človekom, če se njegovi sorodniki ne udeležijo kupčije, ter na njegov račun vanjo ne vtaknejo nekaj denarjev.

Razen družega bi uže glede na ta pogoj Viljem ne bil prevzel te službe, ko bi mu tudi dopadal mož, kar pa mu nikakor nij; čutil je v sreči, da je mož bil slepar, ali vsaj ne dosti boljši od sleparja.

Doslej mu nij bilo še nikdar prišlo na um, da bi obupal. Po zadnjem tem poskusu pa se je vrnil domov tako teškega srca, da se mu je

Turčiji vdihniti zopet nekoliko življenja, tega ne znamo. Sigurno pa je, da tudi on ne bo ničesa opravil pri državi, nad katero je uže zdavnaj vse zdvojilo in ki proganja iz svoje srede one, v katere je še nedavno sama stavila vse zaupanje in kateri so morebiti res imeli voljo, obdržati jo še nekoliko časa na površji. Da pa je oni bolnik uže pri konci, ki si začne izbirati zdravnike, je gotovo, in čem prej Turčija vtone v morje zgodovine, tem bolje. Njen strašni konec bode razgalil oblake, ki temne uže tako dolgo solnce slobode slovanskih narodov! In da nam to tako dolgo želeno solnce zasije preje — k temu bode gotovo tudi Mithadov padec nemalo pripomogel!

Interpelacija viteza dr. Wörtza in ustavoverni časniki.

V številki 28. našega lista smo bralcem podali interpelacijo Wörtzevo v državnem zboru o brošuri „Lasser, genannt Auersperg“. V tej interpelaciji pravijo poslanci (po stenogr. zapisniku) tako-le:

„Ta brošira hudo toži sedanjo vlado, ker navaja celo vrsto poslovanj, ki so se s sodelovanjem vladnim sklepala na hudo škodo prebivalstva.“

Vnanji časniki mnogo pišejo o tej interpelaciji. Ustavoverni nemški molče iz strahu pred rečjo, ki jim je sitna. Mi ne moremo tako, kakor bi velevažna in bodočih vplivov polna stvar zaslužila. Zatorej objavljamo le, kar piše dunajski „Vaterland“:

„Mi nismo niti tako najivni — pravi ta list — da bi se čudili, da se dunajsko časninstvo tako ljuti o interpelaciji dr. Wörtza, niti zaradi tega ne strmimo. Kdor kakor mi pozna ono časopisje, zna uže naprej, da smatra ono vsako borbo proti sedanjemu korupciji, vsako potezanje za narodne interese za osobno napadanje, za kračenje njihovih najdražjih zanimanj.“

„Časopisi, ki so se nekaj prodali kot servilni sluge gospodujoče sile, nekaj pa kot sluge izsesavanja narodovega, postavljajo se s tem npravo še za nekaj stopinj pod poprečno površje, s katerim so sicer solidarično zvezani.“

„In tako kreпка je postala zavest te solidarnosti, da celo taki časniki, ki poskušajo bahati se s svojo nezavisnostjo, ki se včasih res kažejo kot bi se potezali za blagor ljud-

stva, da celo taki časniki izgube ob enakih slučajih pravo nezavisnost mišljenja in delovanja.“

„Ko je morilec Francesconi dal liberalnemu časninstvu priliko, porabljeni ta slučaj; ko sta morilec in rabelj prostore dunajskih časnikov polnila, širokoustili so se ti listi o svojih zaslugah za javno varnost — zakaj se ravno ti časniki ne potegujejo za obelodanjenje zločinov, ki so v broširi in v interpelaciji objavljeni, akopram bi si s tem zadobili sicer bolj tihe, a več vredne zasluge? Zakaj se ne potrudijo, da nadkrilijo v gorečnosti liberalno stran poslanske zbornice, ki to osodepolno zadevo hoče zaviti v sveto molčanje? Mi pač ne moremo misliti, da je ona svota, ki je bila baje enkrat v kotih chabrusove banke, tako daleč segala, da se splošno molčanje o tej broširi mora z njo razlagati — posebno pri „N. fr. Pr.“, katere izdajatelj-poštenjak, kakor znano, prav rad je s „čiste mize“.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. februarja.

Poslanec Skene je svojim *dunajskim* volilcem, v trgovinske zbornice, moral zagovarjati se, zakaj je glasoval zoper francosko razstavo. Nij dobil zaupnice, temuč precej ostro so mu pokazali, da Dunajčanje niso vsi še Bismarkovi sluge.

Cesar je — kakor se „Agr. Pr.“ iz Pešte poroča — ostro grajal netaktnost magjarskih študentov, ki so šli v Carigrad Turke in sebesno Abdul-Kerima čestit in slavit. —

Poljski „Czas“ govori o obravnavanjih nagodbe z Ogersko in naglašja, kako nenaravne in slabe razmere je nam dualizem prinesel. Ker avstrijski cesar ne more z Ogerskim kraljem vojevati, mora se pogodba napraviti, uže iz dinastičnih interesov. Država se pa mora drugače potem urediti, da bode enotna akcija mogoča.

Vnanje države.

V *ruskih* vojaških krogih se vojna smatra kot gotova stvar. Naj kasneje se začne 1. maja, a mogoče da še prej. Denarja vlada dobi lahko ali po novem prostovoljnem posojilu, ki je uže zadnjič bilo za 23 milijonov predpopisano ali po posojilu v inostranstvu, ali po prisilnem notranjem posojilu. Same ruske pravoslavne cerkve imajo neizmerno bogastva.

Javlja se, da je na grškem otoku *Kreti* poknila velika vstaja zoper Turke.

Novo *rumunsko* ministerstvo je tako

sestavljeno: Joan Bratiano, predsednik in notranje, Demeter Sturdza finanze; Kampineanu, javna dela; Dogan, justico ali nauk, kakor potem uže Chitzu ali Statescu ostane v kabinetu. Minister vojne in minister vnanjih stvari ostaneta.

V *Rimu* je 6. februarja izročil avstrijski poslanik Haymerle svojo poverjenico kot poslanik kralju italijanskemu, kateri je svoje prijateljstvo do Avstrije zatrjeval.

Nemški državni zbor je sklican 22. februarja. Stranke bodo zastopane tako: Nacional-liberalcev je voljenih 128, katoliški centrum ima 98 poslancev, nemške države pristašev je 37, konservativcev 36, naprednjakov 33, Poljakov 14, socijalnih demokratov 13, Alzacijancev 15, in nekaj „divjakov“. — Liberalno-nacionalci so izgubili mnogo.

Dopisi.

Iz Trsta 6. febr. [Izvir. dopis.] Naš mestni in ob enem deželni zbor je imel včeraj sejo, ki le v tem za nas Slovence zanimiva, ker so nam Lah nove krivice storili. Volitev našega državnega poslanca v mestni odbor v 6. volilnem okraju slovenske naše okolice so namreč ovrgli, češ, da so se nerednosti pri njej godile. Razpisala se bode torej nova volitev. Vsa laška moč se bode tu koncentrirala, da bi Nabergoj pri dopolnilni volitvi voljen ne bil. Zatorej je pa tudi naša slovenska čast tukaj močno angažirana. Treba je, da nihče, kdor ima kaj vpliva v tem okraju, rok križem ne drži.

Iz Notranjskega 2. febr. [Izv. dop.] Pred malo časom se je godila tukaj malenkost, katera pa zadostno določuje samovoljno ravnanje nekaterih ljudi. Posamezni finančni stražniki so namreč hodili uže drugič brez ugotovljenega suma kake dačne pregrehe in brez političnih navzočnikov od gostilnice do gostilnice, od krčme do krčme, ter so zahtevali od strank izkazov, koliko je kdo v pretečenem letu podvzetnikom užilnin plačal. Vprašamo, po katerej postavi imajo finančni stražniki pravico tako ravnati? Mi mislimo, da vsak ukaz in vsaka naredba se nam ima po našej postavljeni političnej gosposki naznaniti, ter da finančni stražniki nimajo pravice nenadoma sami v hišo pridreti, ter še brez vsega pismenega poverila od poštenega davkoplačevalca po takem potu izkazov zahtevati, ki finančnih stražnikov ne brigajo. Če želi finančno vodstvo kakih pozvedeb, ali jih ne more po rednem pravilnem

zdelo nemogoče pogledati svojo mater in šel je naravnost k Truemanu. Bilo je na večer pred božičem. Truemana nij bilo doma in Jerica je bila sama.

V peči je švigal vesel ogenj in sobo so na pol razsvitljevali zadnji žarki zahajajočega zimskega solnca in pa svit ognja, ki je gledal skozi odprta vratica pečna.

Jerica je pripravljala kruhek za čaj; v tem delu gospodinstva si je namreč pridobila nekoliko spretnosti. Ravno je bila prinesla iz kuhinjske shrambe vevnico moke, ko je Viljem vstopil pri družih durih. Po tem, kako je vrgel kapo na stol, kako se je vsedel k mizi, ter glavo podprl z obema rokama, slutila je Jerica nemudoma, da je ubogi dečko v zadnjem svojem boji z nesrečo bil zopet zmagan. Bilo je Viljemu tako neprilčno, da bi bil vstopil pa ne govoril, — bilo je nekaj tako čudovitega, videti ga, kako so mu skrbi potlačile mlado lepo glavo, in kako se mu je gibčni život kot pod bremenom velike starosti krivil, da je Jerica precej izpoznala, da je izgubil

pogumnost. Položila je vevnico na stran in tihoma in polagoma se mu približuje, dejala mu je roko na ramo ter mu skrbno pogledala v lice. Njen sočuten dotik in pogled sta mu bila nestrpljiva. Položil je glavo na mizo, in potem ga je Jerica slišala globoko vzdihovati. Jerici je pokalo srce. Mnogokrat se je jokala; to se jej je zdelo naravno, a Viljema, smehljajočega, srečnega, blagosrčnega Viljema še nij nikdar videla jokati se. Še vedela celo nij, da se Viljem zna jokati. Splezala je na stransko naslonico stola, objela ga je okrog vrata ter mu šepetala:

„Viljem, meni bi ne bilo prav nič mar, ko bi ne dobila te službe; ne zdi se mi, da bi bila dobra služba.“

„Tudi meni se to dozdeva,“ — rekel je Viljem vzdignivši glavo, „pa kaj naj počnem? Službe ne morem nobene dobiti, tu pa tudi ne morem ostati in postopati.“

„Vsi te imamo radi doma,“ rekla je Jerica.

„Res prijetno je doma. Veselil sem se

vselej priti domov, ko sem bil še pri gospodu Brayu, sem nekaj zaslužil in smel se nadejati, da me je nekdo rad imel.“

„Tudi sedaj te vsak ima rad.“

„A ne tako, kakor nekdanj,“ odgovoril je Viljem nekoliko nepotržno. „Mati me zmerom gleda, kot bi pričakovala slišati od mene, da imam zopet nekaj opravila; stari oče pa, zdi se mi, nij nikdar mislil, da bi jaz bil za kaj prida; in ko sem sedaj bil komaj začel nekaj služiti in jima pomagati, izgubil sem službo in ne morem zanja ničesar storiti.“

„A tega, Viljem, nijsi ti kriv; ti vendar nijsi mogel gospodu Brayu ubraniti umreti. Ne verujem, da bi te gospod Cooper karal zaradi tega, da ta trenotek nemaš nobene službe.“

„Ne, kara me ne zaradi tega. A ko bi bila ti na mojem mestu, bilo bi ti enako pri srci kot meni, ko bi ga zvečer videla v naslonjati sedeti in ko bi zdihoval ter te pogledoval kot bi hotel reči: — „Zdihujem za tebe.“ — On misli, da ta svet je svet brit-

potu, ne pa pod roko po teh osebah iskati? Ljubo bi nam bilo, ko bi se nam to od vis. č. kr. vlade prijasnilo, zakaj, kako. (Uvod temu dopisu smo z obzira na našo tiskovno nesvobodo morali izpustiti, da si se strinjamo z dopisnikom. Ur.)

Iz savinjske doline 4. febr. [Izv. dop.] V jedne zadnjih števil letošnjega „Sl. Naroda“ toži dopisnik iz Celja, da se tam v čitalničnih prostorih preveč občuje v nemškem jeziku. Ali kdo se bode temu čudil v Celji, če se po drugih, čisto slovenskih krajih jednako, ali pa še slabše godi. Kdor je bil dne 20. avgusta 1876 in tudi drugokrat pri veseljah v čitalnici na Vranskem, ta se je o istini moje trditve dovolj prepričal in gotovo ne premalo čudil. Omenjeni dan je bilo pač treba dobro na ušesa vleči, če si hotel vjeti v slovenske čitalnici slovensko besedo; celo narodnjaki, katerih pa sem prav malo videl, da tudi taki, ki le za silo nemško lomijo, zbirali so vse svoje moči, da bi govorili po nemško, v strahu, da bi ne bili — v kot pritisnjeni (!) Da so se plesi vodili nemško, to se samo ob sebi razume, to je uže stara napaka. Ker se tako tujščina šopiri in protetira v tej čitalnici, ne sme se nikdo čuditi, da je tako pičlo število čitalničnih udov navzočnih bilo, in de so še ti prav zgodaj odšli. Ta neprilichnost ali prav za prav nemarnost je črv, ki uže dalje časa objeda to narodno društvo ter jemlje pravim narodnjakom veselje do čitalnice. „Oče, zakaj pa ne greste več v čitalnico, ko ste prejšnja leta vendar pridno v njo zahajali?“ vprašal sem kmeta; a on mi odgovori: „Ej, kaj bom pa hodil, to nij čitalnica, kakor je bila od začetka, saj se le ponemčena gospoda v njej šopiri in nemško govori, mene pa, ki slovensko govorim, grdo gleda.“ Tako je gospoda; kmet se boji čitalnice, v katero je nekda rad zahajal, ker vidi, ali si vsaj misli, da je tu popolnem mej tujci. To nij malenkost, to je glavna stvar, da se slovenski ni daje prvo mesto, sicer je boljše, da podaste temu društvu drugo ime, ne „čitalnica“. Ker se dosedaj nikdo nij oglasil, sprožil sem jaz to velevažno stvar in upam, da se bo kdo sposobnejši za to potegnil na pravem mestu. G.

Iz Kanala 5. febr. [Izvirni dopis.] Beseda in veliki ples, katerega je napravila Kanalska čitalnica dne 4. februarja v gospod

Segalovej dvorani se je kljubu mnogim veseliam, ki so se na omenjeni dan v raznih krajih na Goriškem vršile, prav sijajno izvršila. Gostov je došlo v prav mnogobrojnem številu, mej katerimi smo posebno zapazili mnogo odlične gospode iz Tolmina, Gorice itd. Ob 7. uri zvečer bila je krasno okinčana in razsvetljena dvorana prepolna, in beseda se prične, katere točke so se prav gladko in izvrstno vršile.

Igri „Brati ne zna“ in pa „Muteč“ izbudili sti mnogo smeha mej poslušalci, kateri so naši delitanti in diletantije skoz in skoz prav izvrstno igrali, in marsikateri došlih gostov bil je zavzet, videč, da se v Kanali take sposobne in izvrstne slovenske moči nahajajo, posebno pa če še poleg pomislimo, da so nekateri ta dan v prvo na oler stopile, kakor gosposdičine: Ivanka Segalova, Terezka Garlattijska in pa Josipina Berlotova. Tudi „Lenčika“, katero je Marička Draščekova predstavljala, obnesla se je vrlo dobro. Gg. A. Kodelja, A. Berlot in Josip Černovic bili so svoje nalogi popolnem kos, tudi gosp. Jakob Garlatti, kateri je „Muteč“ predstavljaj, bil je pravi original.

„Ded in babica“ deklamovala je gosposdična Lojzika Kofolova, v kateri smo zapazili izvrstno moč ter nadejamo se, da nam bode za naprej krepka podpora naše čitalnici.

Pesni Hajdrihova „Slava Slovincem“ in pa Kocijančičev narodni venček „Rožmarin in roženkravt“ je domači pevski zbor pod vodstvom marljivega g. Zega izvrstno pel. Hajdrihov četverpesev v „V tihej noči“, katerega je pel poseben „Kanalski kvartet“ gg.: Walenhof, Kocijančič, Zega in Hönig, bil je z gromovitim ploskanjem sprejet in morali so ga vrli pevci ponoviti. Po dokončani besedi pričel se je ples, pri katerem je sviral voj. kvintet goriškega pešpolka, ples kakoršnega narodni Kanal gotovo še nij doživel, pri katerem se je moral na željo občinstva „Kanalski kvartet“ čestokrat mej prenehanji godbe producirati. Evo vam kratek popis pustne veselice Kanalske čitalnice, katera nam bo gotovo ostala v trdnem spominu in v spodbujajočem čestokrat take in enake veselice napravljati. „Živili vrli Kanalc!“

Naj ne nehajo oživljati slovansko zavest mej soboj, naj tla pripravljajo bodočemu rodu.

Frivolnost naših nemškutarskih časnikov.

Ondan smo uže bičali uradno „Laibacher Ztg.“, ki se tako rada na višek postavlja in patetično razlaga, da nij z nami solidarna, da je ona za dostojnost („anstand“) vneta itd. — ki je pa kljubu temu prinesla tak umazan in surov inserat o tistej mlinarici s tremi mlini, da se enak podel in gnijl dovtip (witz) niti v kacam bordel u (oprostite!) ne čuje. Isto surovino je bil isti večer tudi fini kompanjon „Laibacherin“, ljubljanski „Tagblatt“ prinesel, da si se je uže šest ur vsa Ljubljana zaradi te obscenosti škandalizirala.

Tretji in poslednji nemškutarski list, ki še v Ljubljani izhaja, „Laibacher Schulzeitung“, bil je svojima vrednima kolegama nevoščljiv, da bi le ona dva znala spolske dovtype javno delati, zato je zadnjič še „Schulzeitung“ prišla z jednako frivolnostjo ali nesramnostjo. Omenjali smo uže, da je nek učiteljček, Žvokelj po imenu, napisal članek v tem listu, ki hoče dokazovati jedino-zveličalno nemščino na stroške našega slovanskega jezika. Kdor bi pa v tem članku „Zur Sprachenfrage in Krain“ imenovanem, iskal moževske resnobe, ta bi se motil! Čujte!

Cel ta članek v subvencioniranej „Schulztg.“ je le jako nerodna fikcija, ki ima poleg dupiranja tega nemškvalnega kroga še drug namen — bolj „nežen“ cilj in konec. Pisatelj namreč piše od besede do besede: „Ein Betschuanen-Hauptling sagte zu seinem Adjutanten, als er eben von einem erfolgreichen Streifzuge zurückgekehrt war: „Deine Kenntniss zweier Sprachen rettete mich heute vom Tode; denn, sprichst du nur die Muttersprache, würde die Absicht des gefangenen Hordenführers, mich zu ermorden, zweifellos in Erfüllung gegangen sein.““ Durch diese Worte ermutigt, wagte der Diener seinen Herrscher zu fragen: Ylchuts Ajiram! liebst du mich?“ Človek, ki ne vé, da še ta Žvokelj nij bil nikdar v Indiji, bi morda mislil, da res zna indijski jezik. Drugače misli pa bo dobil, ako te dve indijski besedi čita nazaj. Nij mu treba dalje premišljevat, ali je anekdota izmišljena ali ne, pa tudi to bo izvedel, kako se g. Žvokeljnova gospica koleginja, učiteljica v Ribnici zove: Nazaj brano

kosti in da sam nij nikdar videl velike sreče na njem. Tako, zdi se mi, misli, da bode tudi z menoj.“

„Jaz mislim, da bodeš —“ rekla je Jerica. „Jaz mislim, da bodeš enkrat bogat, — in ka ne bode potem strmel?“

„O, draga Jerica! ti si blago dete in misliš, da zamorem še kaj delati. Če bodem kedaj bogat, obljubim ti s teboj deliti svoje bogastvo. A,“ pristavil je obupen, „to nij tako lahko. Mislil sem nekda, da si bi lahko prislužil denarjev, ko bi bil velik, a to gre jako počasi.“

Tu se je zopet mislil na mizo nasloniti in se z nova udajati otožnim mislim; a Jerica ga je prišla za roke.

„No, dragi Viljem,“ rekla mu je, „ne misli več na to. Morebiti bodeš drugi teden v boljši službi, kot je bila pri gospodu Brayu, in potem bomo tako srečni kot nekda. Ali veš,“ rekla mu je, začeni govoriti o drugem predmetu (izbrana prilichnost, katero otroci ravno tako razumevajo, kot odraščeni), „ali

veš, denes je točno dve leti, odkar sem prišla sem.“

„Tako?“ rekel je Viljem. „Ali te je strije Trueman na sveti večer semkaj pripeljal?“

„Da.“

„No, po takem te je sv. Miklavž sem pripeljal tebi na dobro, da bi ti ne prinesel lepih reči. Kaj ne?“

Jerica nij ničesar vedela o sv. Miklavžu, tem posebnem prijatelji otrok; Viljem pa je bil pred kratkim o njem čital v neke knjigi in je začel jej pripovedovati, kar je vedel o starem trgovci otročjih igrač.

Zapazivši, da je ta povest Viljema zoper njeno voljo premočno zanimala, jela je zopet kruhek pripravljati, a poleg tega je pazljivo ga poslušala. Ko je končal, polagala je ravno kruhek v peč. Ker je klečala pred pečo in pečna vratica zapirala in odpirala, bliščale so se nje oči tako radostno, da je Viljem vskliknil:

„Jerica, na kaj pa misliš, da tako premedeno gledaš?“

„Mislila sem, da te sv. Miklavž denes večer morebiti obiše. Če prihaja k ljudem, ki česa potrebujejo, nadejam se, da bode prišel k tebi ter ti prinesel kako službo, v katerej se bodeš lahko obogatil.“

„Prej ko ne,“ odgovoril je Viljem, „me bode spravil v mavho ter me podaril kakemu človeku, kakemu staremu Krezu, ki mi bode na njegovo prošnjo dal nekaj premoženja. Nadejam se, da bode to storil, kajti, če pred novim letom ne dobodem nobenega dela, obupal bodem.“

Ta trenotek je prišel Trueman ter je pretrgal pogovor otrok, pokazavši jima lepega purana, katerega mu je gospod Graham za božič podaril. Prinesel je tudi Jerici knjigo, katero jej je Emilija podarila.

„Ali to nij smešno?“ vskliknila je Jerica. „Viljem je ravno rekel, da ste vi, strije Trueman, moj sv. Miklavž; in verujem, da ste mi res.“ To govorivši odprla je knjigo in na čelu jej je zagledala podobo sv. Miklavža.

(Dalje prih.)

se cela reč pravi: Marija Stuchly! liebst du mich?

Tedaj najsvetejša vprašanja našega naroda in našega prizadevanja se v blato gazijo v „Laib. Schulztg.“ samo zato, da tako učiteljce javno svojej ljubici razkrije, kar jej bi, če bi mož bil, mej štirimi očmi povedal. Je li nij premalo, če to imenujemo frivolno igrabo? Kaj pravijo o resnobi „L. Schulztg.“ in njenih pisateljev oni višji gospodje, ki so denarni patroni tega lista? Čestitamo jim na tem otročiči. Za pedagoga je kakor nalašč.

Mi bi bili celo stvar ignorirali, ne zaradi nemškutarskih listov (ki so nam uže dolgo račun naredili) nego zaradi dekleta, gori imenovanega, ker smo menili, da je morda revica le žrtva pobje lehkomišelnosti. Ali v „Laib. Tagbl.“ od 3. t. m. beremo sledečo provokacijo tudi na našo adresu, ki nam kaže, da je učiteljstvo ribniško solidarno:

„Die Lehrerschaft in Reifnitz bringt ... zur Kenntnis, dass sie liberalen Grundsätzen huldige, der Verfassungspartei angehöre und sich nicht berufen fühle „Pfaffenknechtdienste“ zu leisten. Mit Vergnügen geben wir dieser offenen Erklärung Raum in den Spalten unseres Blattes,“ pravi „Tagbl.“

Ta izjava nas je nagnila, da smo s tem ožgali to drubal, ki se gnete v svetišče naše politike, tako kakor zasluži.

Domače stvari.

— (Prepoved slovenskih knjig.) Iz slovenskega Štajerja se nam poroča, da je štajerski deželni šolski svet z nova prepovedal rabiti od vlade neodobrene knjige. V tem ukazu pa posebno poudarja, da se Lapajnetove šolske knjige, ki so baje po spodnjem Štajerskem zelo razširjene, rabiti ne smejo. Ali se hoče s tem preprečiti rabo slovenskih knjig sploh, ali hoče zabranjevati samo Lapajnetove, ali pa se hoče postaviti in ukaze svoje izpeljevati? To le vprašamo. Svojih misli o tem ne smemo izjaviti, — ker bi bili konfiscirani.

— (Slovensko gledališče.) V nedeljo 11. t. m. se bode pustni nedelji primerna burka s petjem „Črevljar baron“ predstavljala. Naj ta predstava več občinstva privabi, nego ste je zadnji dve resni igri.

— (Maškerada.) Sokolski odbor razpošilja vabila na maškerado, ki bode pustni vtorek v čitalnični dvorani.

— (Čitalnica na Vrhniki) napravi v nedeljo 11. t. m. v gosp. Kotnikovej dvorani veselico s plesom in tombolo. Vstopnina za ude 30 kr., za neude 50 kr. K tej „besedi“ prijazno vabi odbor.

Razne vesti.

* (Od rekrutov) ki so bili potrjeni leta 1876, je v Nižji Avstriji od 1000 znalo pisati in čitati njih 984, v Šleziji 946, v zgornji Avstriji 839, na Češkem 810, v Solnograškem 756, na Štajerskem 755, na Moravskem 671, na Koroškem 581, na Tirolskem 366, v Primorji 307, v Reki 286, na Erdeljskem 146, na Hrvatskem in Slavonskem 143, v Galiciji 114, na Kranjskem 106, v Bukovini 39, v Dalmaciji 33, v ogerskem kraljestvu pa od 1000 rekrutov zna njih 358 pisati in čitati.

* (P o c e n i.) Nesvadbena fabrika za steklo v Toplicah na Češkem je bila cenjena pri eksekucijski dražbi na 162.000 gld., prodana pa za 10.015 gld.

* (U b i t.) V vasi Lhoti pri Kolinu na Češkem so nekega človeka, ki se je vedno

tepel in ljudi brez uzroka napadal, nedavno prebivalci tako dolgo topli, da je mrtev obležal. Šest udeležencev so uže zaprli.

* (Eksplozija.) V Krakovu v Galiciji se je pri polnenju razletela krogla za kanon in so njeni kosi ubili enega vojaka, tri njih pa teško in osem lahko ranili.

* (Najstarša ženska na svetu.) 25. januarja je v Tarkovcu na Ogorskem umrla. Napis na trugi je kazal njeno starost; glasi se: Ruži Tót, umrla v letu 1877 svojega življenja.

* (Dober pripomoček.) V občini Mokrim torontalske stolice na Ogorskem so se tatovi tako pomnožili, da jih štejejo uže 80 do 100; ker nij nobena stvarica ostala na svojem mestu, izmislil si je stolni sodnik Izaković sledeče: na papir je zapisal vse sumljive ljudi in ti morajo pod ostro kaznijo vsak večer oglasiti se v občinski hiši, kjer potem spe nadzorovani. Vsi pridejo točno, kajti ako kdo izostane, zadene ga sum, da je on vkradel, ako je bilo tisto noč kaj vkradenega, in plačati mora, ali je vkradel ali ne, vse eno.

* (Živ pokopan.) Pri sv. Remigiju v Belgiji so te dni mladega človeka živega pokopali. Bil je nekaj časa prej bolan, in ko je umrl, je zdravnik odločil, da ga smejo v 48 urah pokopati. Ko so spustili trugo v jamo, in so otšli pogrebci, sliši grobokop stokanje v trugi, ko začne prst sesipati nánjo. Takoj beži k župniku in mu pove v strahu, kaj je čul, a ta mu nij verjel, pa vendar obznanil županu. Šli so mladeniča odkopat in so dobili v trugi obrnjenega in zgrizenega okolo ust, a bil se je uže zadušil, predno so prišli.

Tužila.

7. februarja:

Pri Slonu: Schuler iz Trta. — Wakonik iz Litije. — Ličan iz Litije. — Perz iz Gradca. — pl. Hoffern iz Logatca. — Svetec iz Litije. — Fulap iz Zagreba.

Pri Mališi: Barbir iz Lipskega. — Schlauf iz Litije. — Globočnik iz Železnikov. — Pfartner iz Dunaja. — Mali iz Tržiča. — Müller iz Trsta. — Mayer iz Dunaja. — Lanzinger iz Smarja. — Hohenauer iz Dunaja. — Kesel iz Kočevja.

Pri Zamoreci: Matanovič iz Loke. — Zaplotnik iz Kranja.

Dunajska borza 8. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld.	95 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	45
1860 drž. posojilo	111	50
Akcije narodne banke	836	—
Kreditne akcije	148	20
London	123	45
Napol.	9	85 1/2
C. k. cekini	5	87
Srebro	114	50

V knjigovodstvu in korespondenciji

(27—2)

dobro vešč mož išče za svoje proste večerne ure dela. Prijazne ponudbe naj se pod šifro „knjigovodstvo“ poste restante v Ljubljani pošiljajo.

Vsem, ki trpé zapiranje, zaslinjenje, breztečnost, želodčni katar, napihovanje, vrtoglavost, glavobolje, zimico, zlato žilo, izpuščaje na koži, zlatenico, bledico, protin, vodenico in obistne bolezni, priporočajo se uže 60 let kot dobre znane

karpaticne zdravstvene pile.

Škatulja s 15 pilami stane 21 kr., zavoj s 6 škatuljami 1 gld. 5 kr., s pošto 1 gld. 10 kr. Manj kot en zavoj se ne razpošilja. Edino in samo pravo pri lekarju

Ivanu Friedrichu
v Malacki na Ogorskem.

Izpis iz došlih zahvalnic:

Srčno zahvalo za Vaše pile, ki so mojo sprogo rešile šestletne bolezni v glavi in želodci. Hibbe, 15. aprila 1876.

Peter Dalak, meščan.

Dožan sem Vam obznaniti, da so Vaše pile imele izvrsten vspeli.

Kečkemet, 13. decembra 1876.

Jožef Zsigmond, profesor

Vaše pile so imele izvrsten vspeli.

Suha, 19. decembra 1876.

(26—1) Ladislav Horváth, župnik.

Lepa vila

s hlevi, na tržaški cesti, krasno ležeča, blizu fabrike za tobak, se po ceni prodaje.

Natančneje poroča o tem administracija tega lista.

(416—26)

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53—38)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

vsem bolnim moč in zdravje brez leka.

in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezni, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinskega stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlez, naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, ožnost, diabet, trganje, hujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 sprideval zdravnih, brez vsake medicine, mej njimi spridevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučiliščih v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošilja na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spridevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem valed prsnih in čutnih bolečin, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečine in okusne Revalesscière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav ceno in okusno hrano, kot najboljši pripomček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Valed neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zlažali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popoinega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanju in hujšanju.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na plućnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

glehastih puščah po pol fanta 2 gold. 50 kr., 1 fant 2 gold. 50 kr., 3 fanta 4 gold. 50 kr., 5 fantov 10 gold., 12 fantov 20 gold., 24 fantov 30 gold.

Revalesscière-Biscuiton v puščah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 50 kr., 48 tas 4 gld. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gld.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wait-Clavel na St. 3, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specializiranih trgovcih, tudi razpošilja danajsko hite na vse kraje po poštni agenciji ali povojin. V Ljubljani Ed. J. J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschju, v Zadru pri Androviču. (72)